

STATISZTIKA

A 2023. évi közbeszerzési eljárások¹ főbb mutatóinak elemzése a közbeszerzések tárgyát képező CPV főcsoportok szerinti bontásban

Tejnóra Judith, statisztikai elemző, Közbeszerzési Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2024.10.4

Címszavak: közbeszerzési eljárás, közös közbeszerzési szójegyzék, CPV, CPV kód, CPV főcsoport

2023-ban az ajánlatkérők összesen 7964 eredményes közbeszerzési eljárást bonyolítottak le. Az eljárások száma lényegében változatlan maradt, mindössze 1%-kal haladta meg az előző év szintjét. Az eredményes közbeszerzések végleges összértéke 2869,1 milliárd forint volt, ami hozzávetőlegesen a 2022-es érték két-harmadát jelenti.

A továbbiakban a 2023. évi közbeszerzési eljárások főbb mutatói a közös közbeszerzési szójegyzék² (Common Procurement Vocabulary, CPV) főcsoportjai szerinti bontásban kerülnek bemutatásra.

A közös közbeszerzési szójegyzék a közbeszerzésre vonatkozó egységes osztályozási rendszer, amely az ajánlatkérők által a közbeszerzési szerződések tárgyának meghatározására szolgál a szerződések tárgyát képező árubeszerzés, építési beruházás, illetve szolgáltatás típusát leíró szövegezéssel.

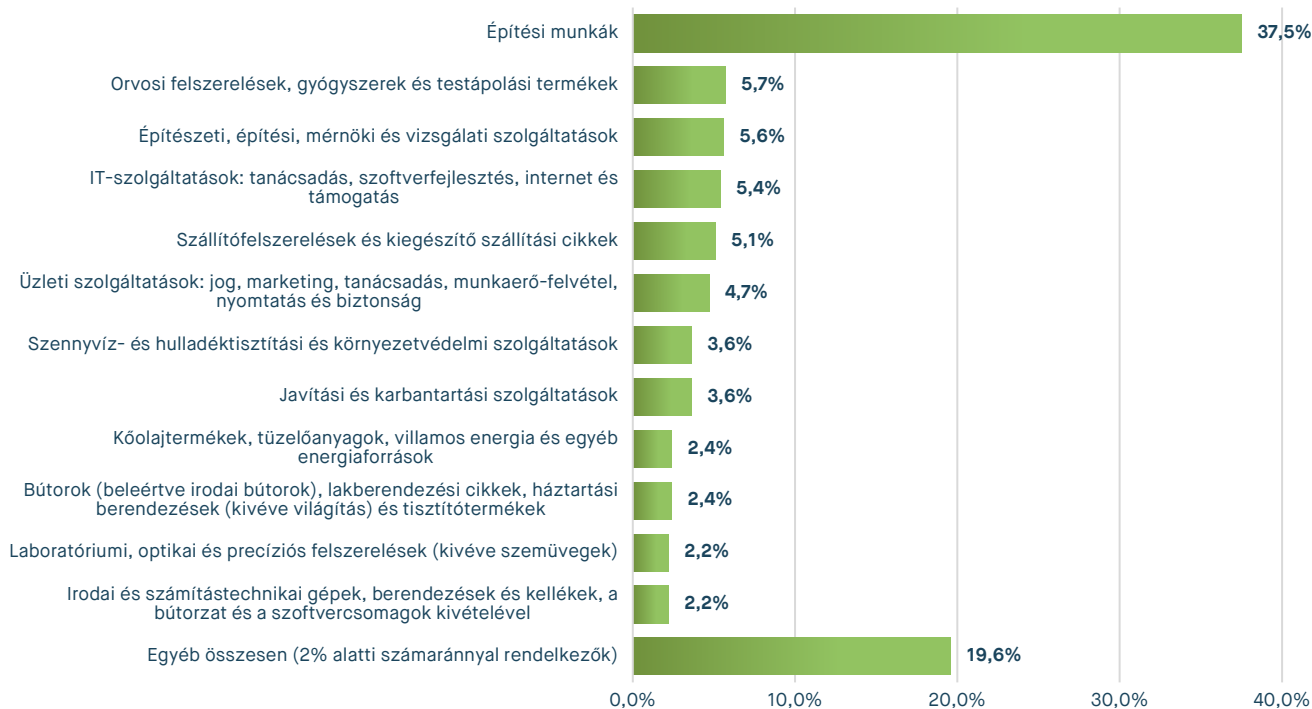
Az elemzés során a 2% alatti szám- és értékarányt képviselő CPV főcsoportok "Egyéb összesen" kategóriában kerültek összevonásra.

Hasonlóan a 2022. évhez, a legtöbb lezárult közbeszerzési eljárás az "Építési munkák" elvégzését célozta 2023-ban, ismét jelentősen felülmúlva a többi beszerzési kategóriát. Az építési munkákra kiírt és sikeresen lezárult közbeszerzések összes eljáráshoz viszonyított számaránya több, mint 30 százalékponttal haladta meg a második leggyakoribb "Orvosi felszerelések, gyógyszerek és testápolási termékek" beszerzésére kiírt eljárások számarányát. 2023-ban az "Építési munkák" súlya kismértékben, 0,9 százalékponttal csökkent 2022-höz képest. A következő "Orvosi felszerelések, gyógyszerek és testápolási termékek" kategóriába tartozó eljárások számaránya 6,3% volt, amely 0,6 százalékpontos növekedést jelentett a 2022. évhez képest. Az „IT-szolgáltatások” kategória számaránya 5,4 százalék, amely pontosan megegyezik az egy évvel korábbival. A közbeszerzések számarányában jelentős átrendeződés nem ment végbe az előző évhez képest, a többi beszerzési kategória esetében az említetteknél kisebb mértékű elmozdulás következett be.

¹ A közbeszerzési eljárás alatt az eredményes, keretmegállapodás megkötésére nem irányuló eljárásokat értjük.

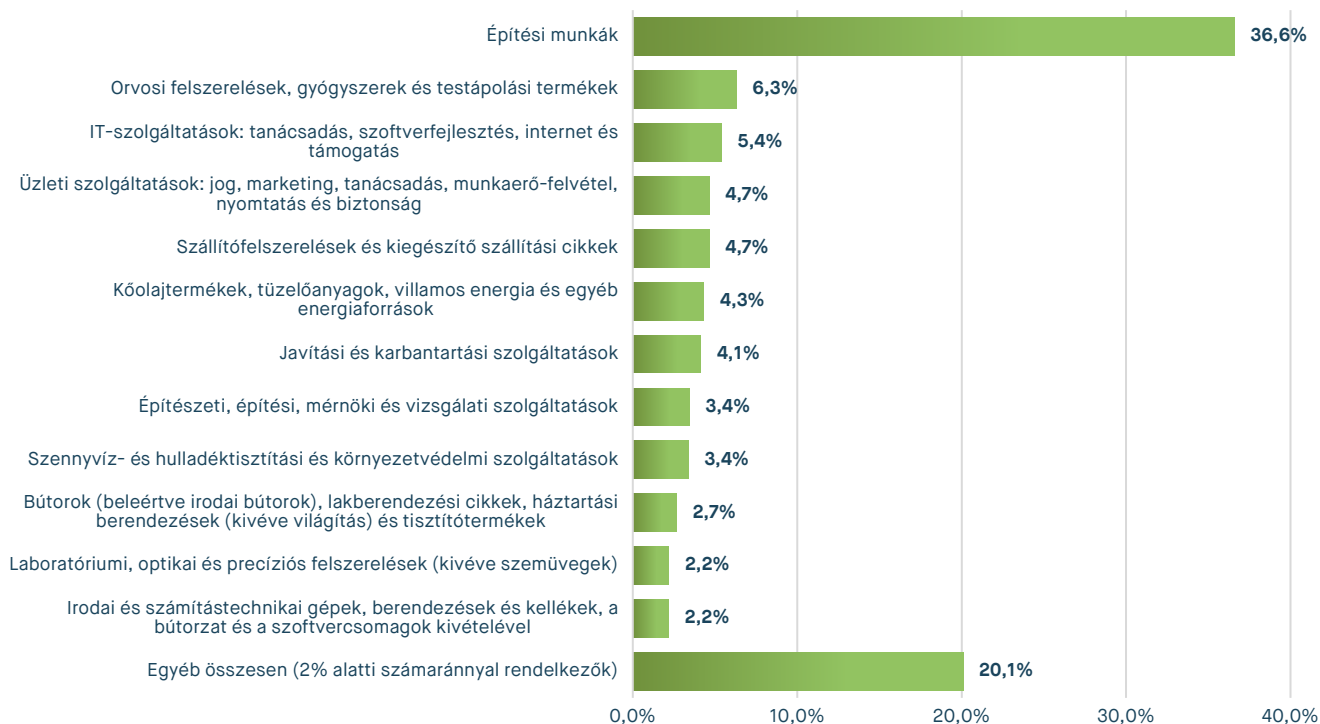
² Közös közbeszerzési szójegyzék: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R0213>

**ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK MEGOSZLÁSA (%)
CPV FŐCSOPORTOK SZERINT 2022-BEN**

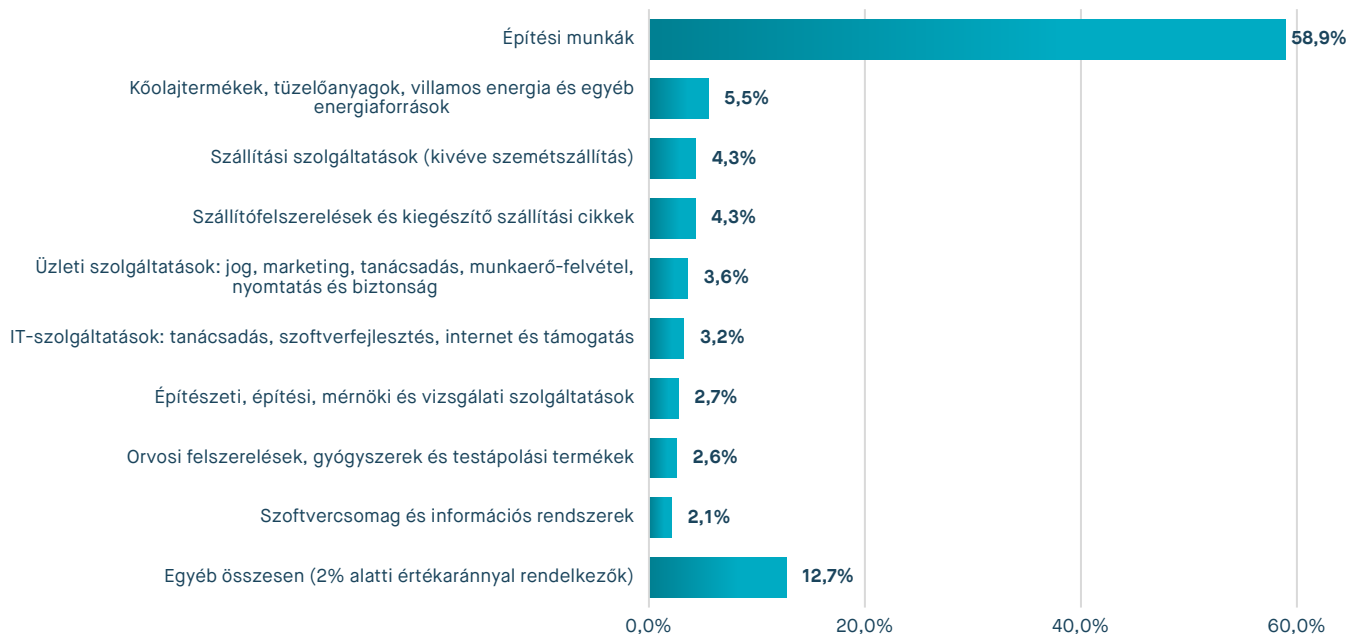
Forrás: Közbeszerzési Hatóság

**ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK MEGOSZLÁSA (%)
CPV FŐCSOPORTOK SZERINT 2023-BAN**

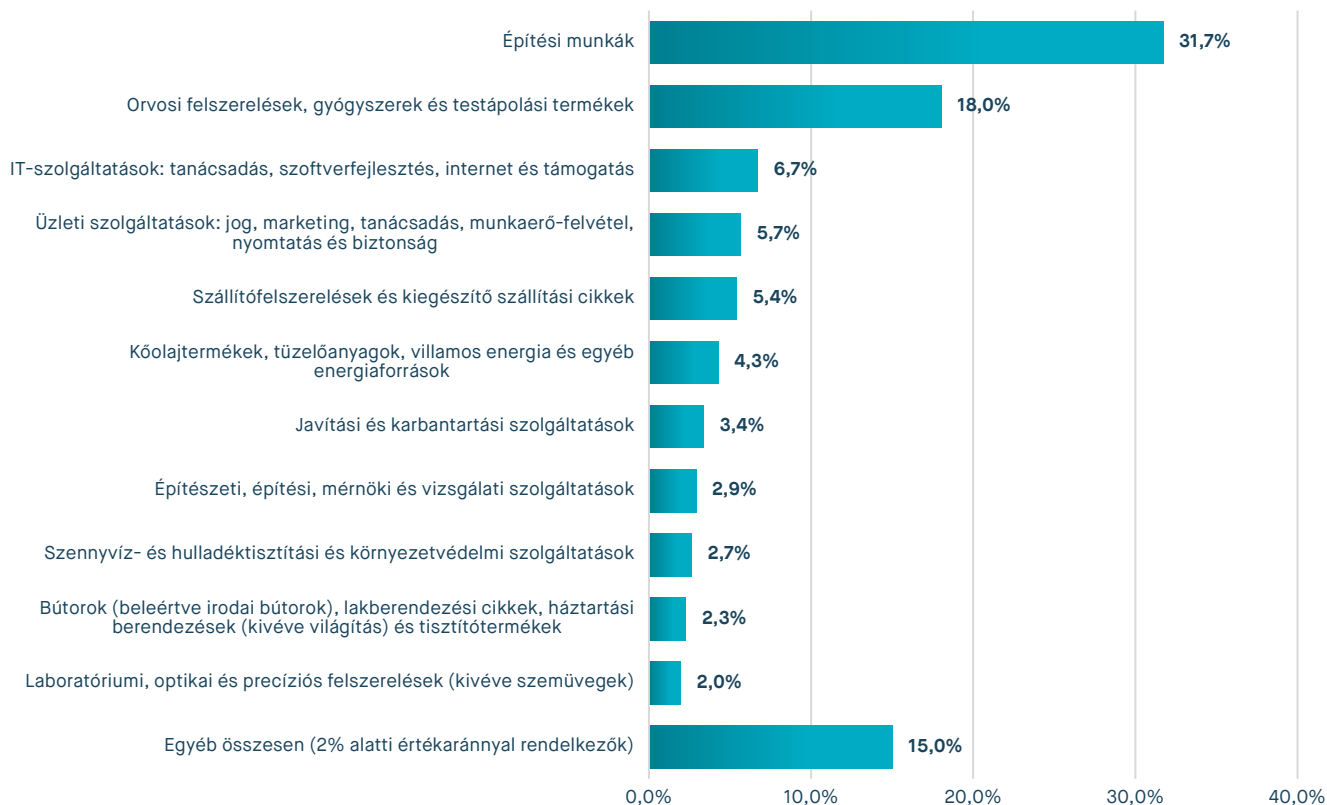
Forrás: Közbeszerzési Hatóság

**AZ ELJÁRÁSOK ÉRTÉKÉNEK MEGOSZLÁSA (%)
CPV FŐCSOPORTOK SZERINT 2022-BEN**

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

**AZ ELJÁRÁSOK ÉRTÉKÉNEK MEGOSZLÁSA (%)
CPV FŐCSOPORTOK SZERINT 2023-BAN**

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

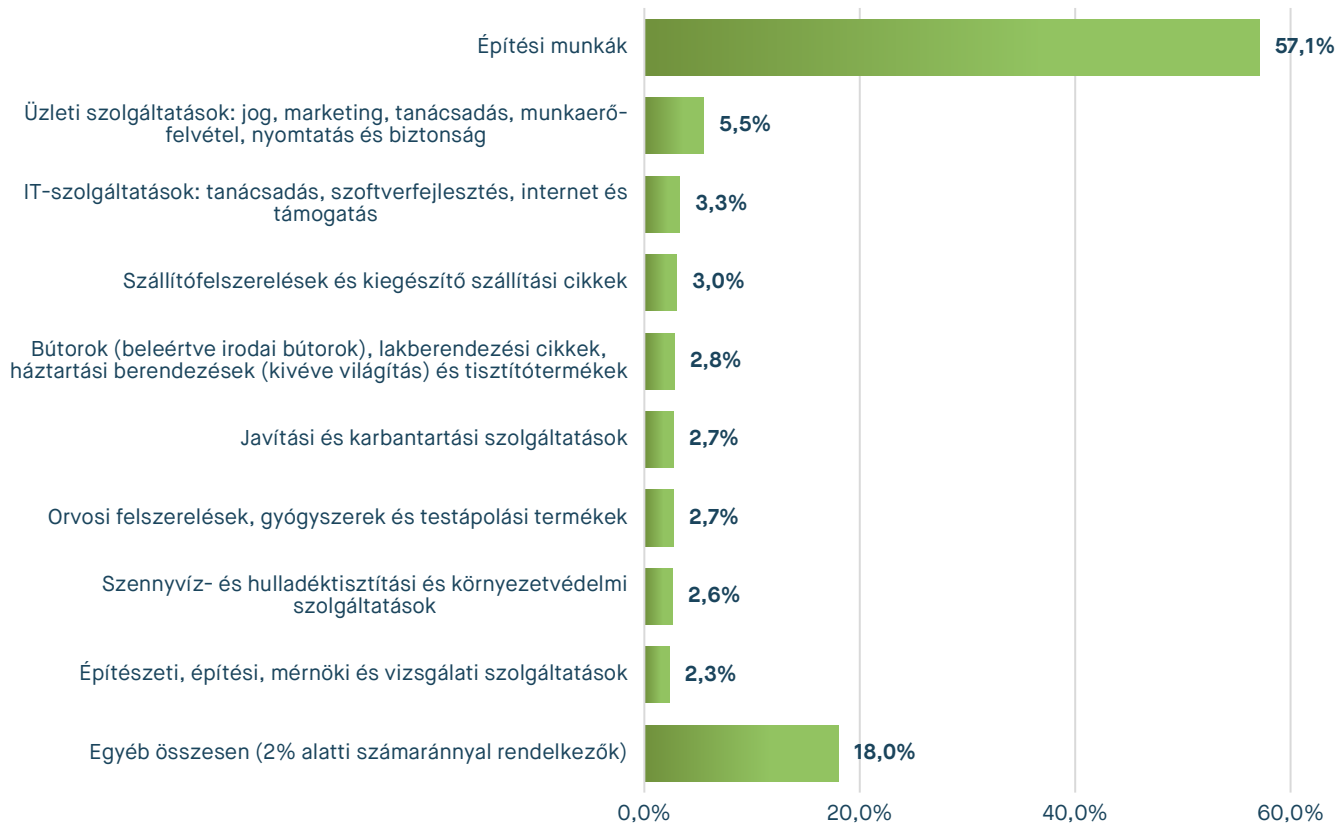
A közbeszerzési eljárások értékarányát vizsgálva, az első két helyen ugyanaz a CPV főcsoport kategória állt 2022-ben és 2023-ban, azonban az egyes kategóriák értékaránya jelentősen módosult 2022-höz képest. Ennek hátterében az állt, hogy 2023-ban az uniós források elmaradására és a világgazdasági helyzetre tekintettel számos jelentős állami építési beruházás halasztásra került. 2023-ban az "Építési munkák" kategóriába sorolt eljárások értékarányában így jelentős, 27,2 százalékpontos csökkenés következett be az előző évi értékarányhoz képest.

Ezzel szemben a második helyen álló „Kőolajtermékek, tüzelőanyagok, villamos energia és egyéb energiaforrá-

sok” kategória értékaránya 18,0 százalékot tett ki, amely 12,5 százalékpontos növekedést jelentett a 2022. évi értékhez képest. Nem ilyen jelentős, de szintén számottevő, 3,5 százalékpontos növekedés volt megfigyelhető 2022-ről 2023-ra az „IT-szolgáltatások: tanácsadás, szoftverfejlesztés, internet és támogatás” CPV főcsoportban is (3,2%-ról 6,7%-ra).

Összességében a közbeszerzések legnagyobb szeletét jelentő, az építési munkák beszerzésére irányuló eljárások összes közbeszerzésen belüli számaránya változatlanul magas, azonban hozzájárulásuk az évi összes beszerzés értékéhez az állami nagyberuházások átütemezése miatt jelentősen csökkent.

**AZ ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK MEGOSZLÁSA (%) CPV FŐCSOPORTOK SZERINT
A NEMZETI ELJÁRÁSRENDEN 2023-BAN**

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

**AZ ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK MEGOSZLÁSA (%) CPV FŐCSOPORTOK SZERINT
AZ UNIÓS ELJÁRÁSRENDEN 2023-BAN**

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

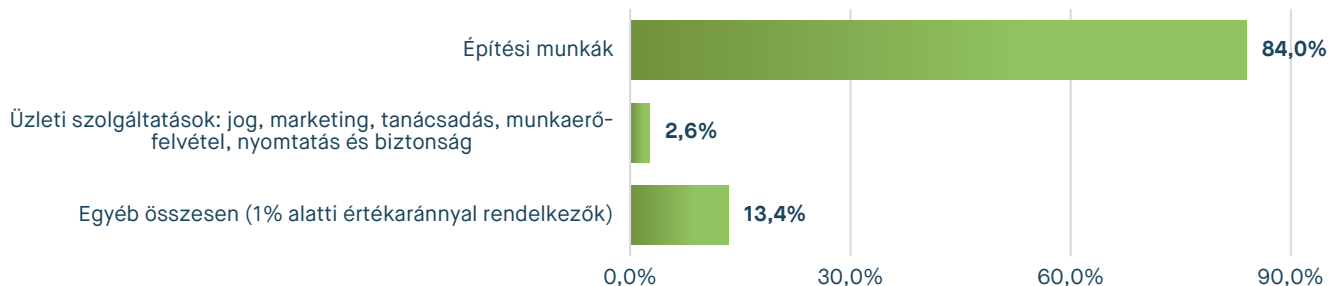
A sikeresen lebonyolított közbeszerzések tárgy szerinti megoszlása jelentősen eltér a nemzeti és az uniós eljárásrendben. A nemzeti eljárásrendben, ahogyan arról előzőleg már szó esett, az "Építési munkák" CPV főcsoportjának számaránya volt a legmeghatározóbb, míg az uniós eljárásrendben lefolytatott közbeszerzések sokkal diverzifikáltabbak voltak.

A nemzeti eljárásrendben az eljárások több, mint fele (57,1%) továbbra is építési munkák megrendelésére irányult. Ahogyan a korábbi években, úgy 2023-ban is az látható, hogy a kisebb értékű állami beszerzések jelentős része továbbra is a hazai infrastruktúra fejlesztésére, a meglévő infrastrukturális hiányok megszüntetésére irányult, így útfelújításokat, középületek

építését és egyéb infrastrukturális beruházásokat célzott.

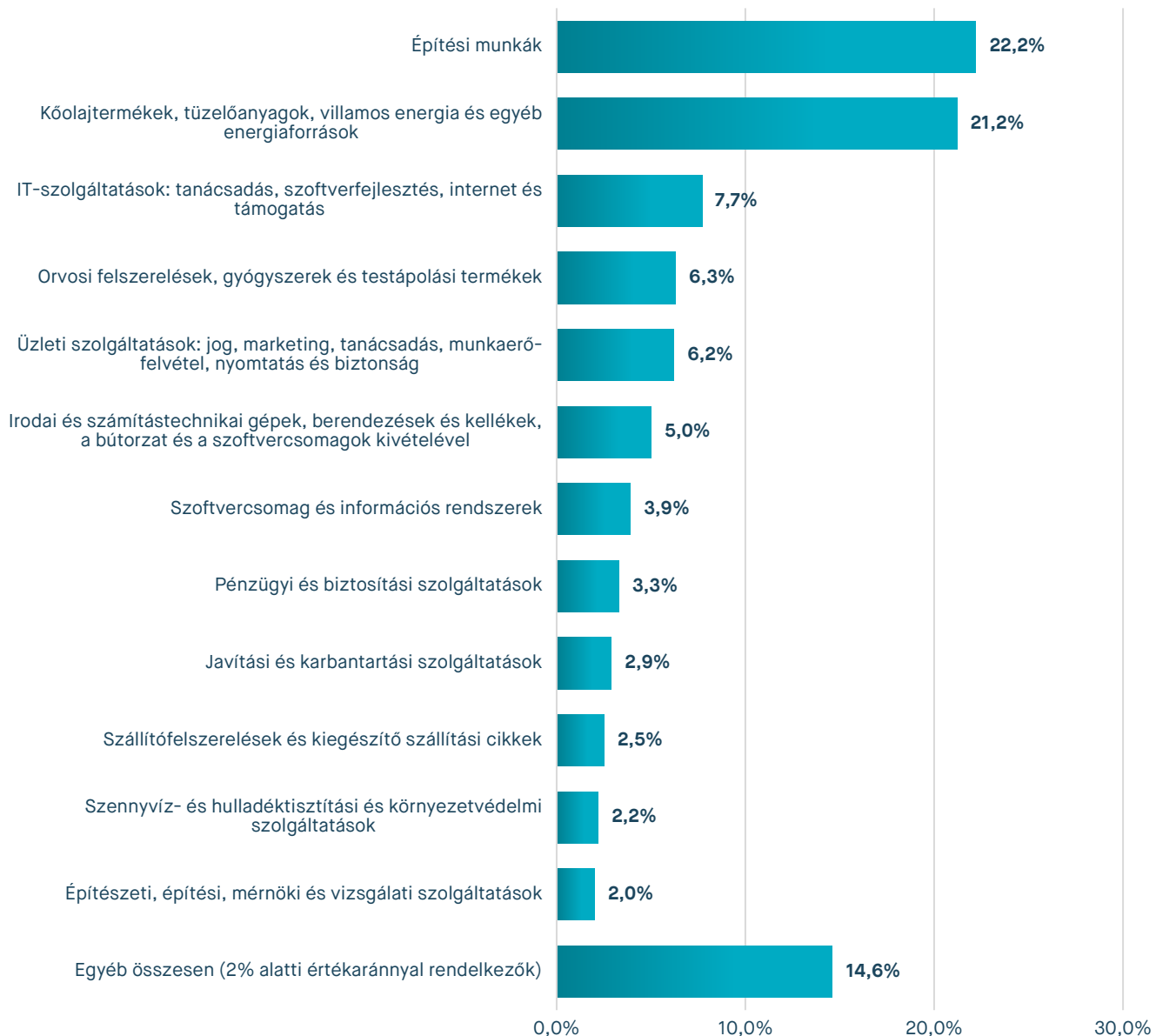
Ezzel szemben **az uniós eljárásrendben** az "Építési munkák" aránya mindössze 9,5 százalék volt, ami lényegesen alacsonyabb, mint a nemzeti eljárásrendben. Az uniós eljárásrendben a legnagyobb részt az "Orvosi felszerelések" kategória tette ki 11,0 százalékkal, míg ez a nemzeti eljárásrendben csupán 2,7 százalék volt. Hasonlóképpen, az "IT-szolgáltatások" aránya az uniós eljárásrendben 8,2 százalék, míg a nemzetiben mindössze 3,3 százalék volt. Az "Üzleti szolgáltatások" beszerzése nagyobb súllyal volt jelen a nemzeti eljárásrendben (5,5%), mint az uniós eljárásrendben, ahol ez az arány csak 3,6 százalékot

**AZ ELJÁRÁSOK ÉRTÉKÉNEK MEGOSZLÁSA (%)
CPV FŐCSOPORTOK SZERINT A NEMZETI ELJÁRÁSRENDEN 2023-BAN**

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

**AZ ELJÁRÁSOK ÉRTÉKÉNEK MEGOSZLÁSA (%)
CPV FŐCSOPORTOK SZERINT AZ UNIÓS ELJÁRÁSRENDEN 2023-BAN**

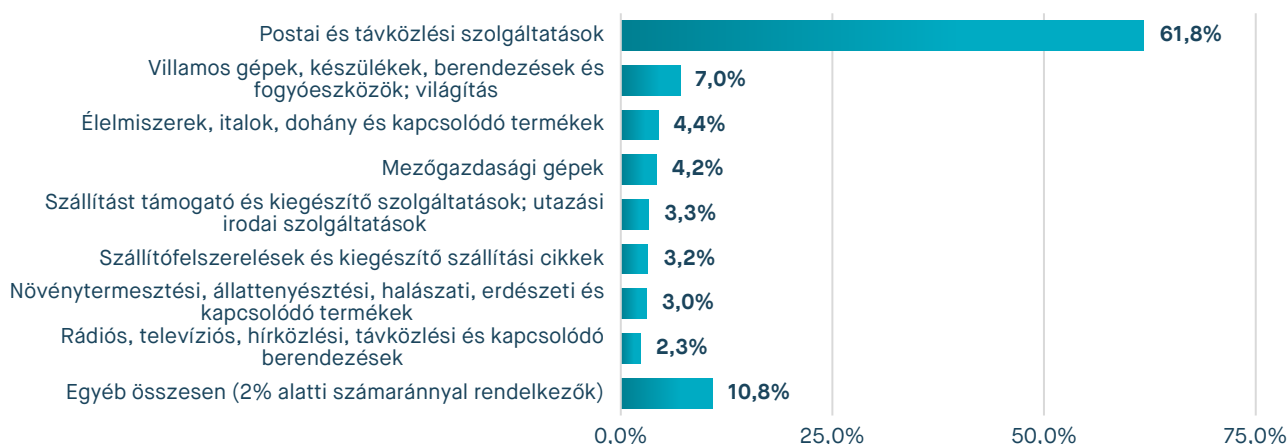

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Az eljárások értékének tárgy szerinti megoszlását vizsgálva még szembetűnőbb a **nemzeti eljárásrendben** lefolytatott közbeszerzések koncentrálttsága, 2023-ban az építési beruházások az összes nemzeti eljárásrendben lefolytatott közbeszerzés értékének 84,0 százalékát adták. Ezen kívül egyedül az üzleti szolgáltatások megrendelésére indított közbeszerzések értékaránya haladta meg a 2 százalékos küszöböt.

Az uniós eljárásrendben jóval kiegyensúlyozottabb az eljárások összértékének tárgy szerinti megoszlása, azonban itt jóval több kategória is meghaladta a 2 százalékos értékarány küszöböt. Az "Építési munkák" (22,2%), valamint a "Kőolajtermékek és energiaforrások" (21,2%) értékaránya közel azonos volt az uniós eljárásrendben. Ezek mellett számos más kategória is jelentős értékarányt képviselt, például az "IT-szolgáltatások" (7,7%), "Orvosi felszerelések" (6,3%), valamint az "Üzleti szolgáltatások" (6,2%).

AZ EU FINANSZÍROZÁST TARTALMAZÓ ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK MEGOSZLÁSA (%) CPV FŐCSOPORTOK SZERINT 2023-BAN

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

AZ EU FINANSZÍROZÁST NEM TARTALMAZÓ ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK MEGOSZLÁSA (%) CPV FŐCSOPORTOK SZERINT 2023-BAN

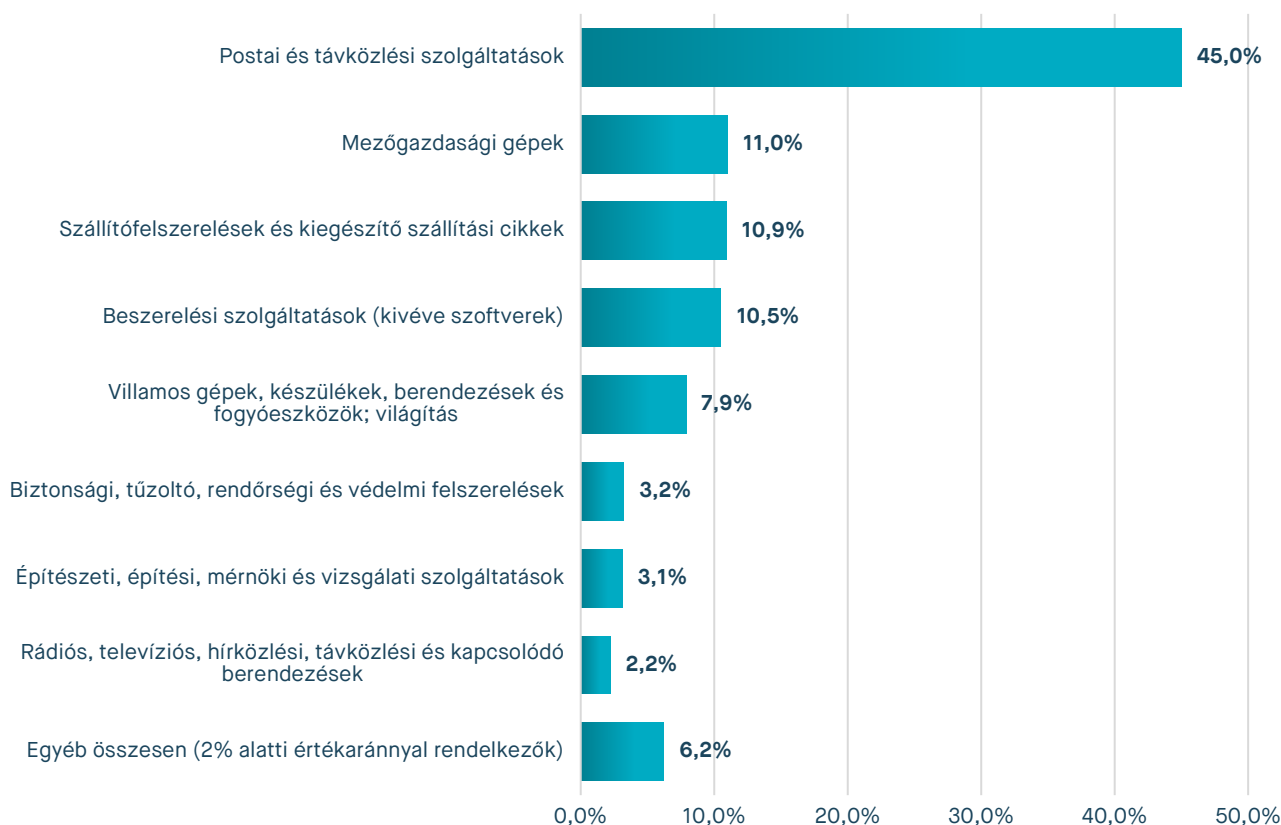
Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Az EU-finanszírozást tartalmazó eljárások esetében a közbeszerzések megoszlásának szerkezete jóval pontosítottabb, mint az EU finanszírozást nem tartalmazóké. Ennek természetes oka az, hogy az uniós forrásoknak a Partnerségi Megállapodásban és az Operatív Programokban rögzített felhasználási céljai az EU kohéziós politikájának céljain alapulnak, és a rendelkezésre álló kohéziós források felhasználását ezekhez a specifikus célokhoz köti. Az EU finanszírozást tartalmazó eljárások több, mint hattizede (61,8%) az "Építési munkák" beszerzésére irányult 2023-ban, míg az EU finanszírozást nem tartalmazó eljárásokban a számarányuk ennél jóval alacsonyabb, 25,4 százalék volt. A beszerzés tárgya alapján a további CPV főcsoportok ennél jóval alacsonyabb arányt képviseltek. Az "Orvosi felszerelések" beszerzéseinek számaránya mindkét eljárásrendben közel azonos volt, azonban az EU finanszírozású eljárásoknál 1 százalékponttal magasabb (7,0%). Az EU támogatást tartalmazó beszerzések között ezt követően jelentősebb súllyal szerepelt a "Búto-

rok (beleértve irodai bútorok), lakberendezési cikkek, háztartási berendezések (kivéve világítás) és tisztítótermékek" (4,4%) kategória, valamint az "IT-szolgáltatások: tanácsadás, szoftverfejlesztés, internet és támogatás" (4,2%) beszerzése.

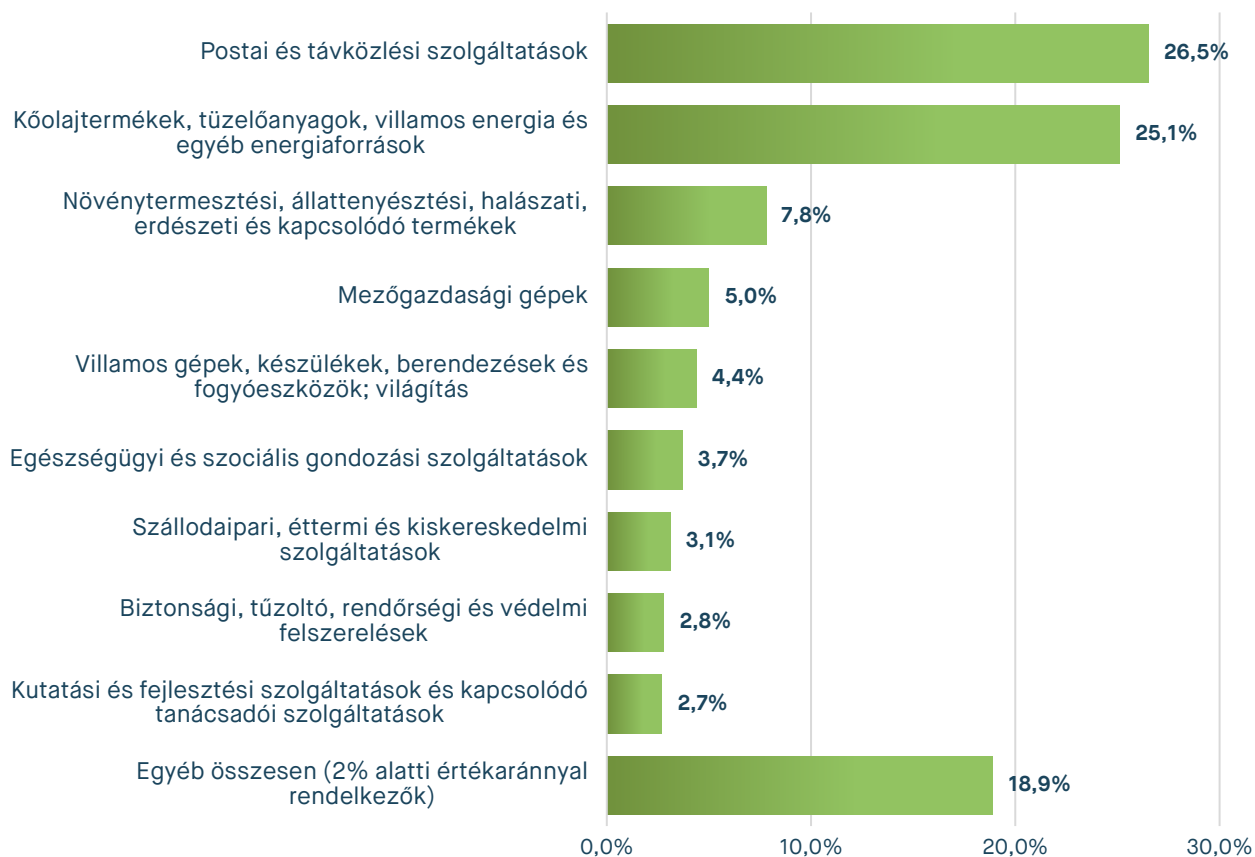
2023-ban az EU finanszírozást nem tartalmazó eljárások a hazai gazdaságpolitikai célokkal összhangban sokkal diverzifikáltabbak voltak, számos különböző gazdasági szektorban valósultak meg. Az EU finanszírozást nem tartalmazó projektek több, mint negyede (25,4 %) az "Építési munkák" beszerzésére irányuló beruházásokból állt, azonban az EU finanszírozott projektekkel szemben az arányuk jóval alacsonyabb volt. A "Kőolajtermékek, tüzelőanyagok, villamos energia és egyéb energiaforrások" (6,2%), a "Szállítófelszerelések és kiegészítő szállítási cikkek" (6,2%), az "Orvosi felszerelések, gyógyszerek és testápolási termékek", valamint a "Javítási és karbantartási szolgáltatások" beszerzése egyaránt jelentős, 6,0 százalékos számarányt képviseltek.

**AZ EU FINANSZÍROZÁST TARTALMAZÓ ELJÁRÁSOK ÉRTÉKÉNEK MEGOSZLÁSA (%)
CPV FŐCSOPORTOK SZERINT 2023-BAN**

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

**AZ EU FINANSZÍROZÁST NEM TARTALMAZÓ ELJÁRÁSOK ÉRTÉKÉNEK MEGOSZTLÁSA
(%) CPV FŐCSOPORTOK SZERINT 2023-BAN**

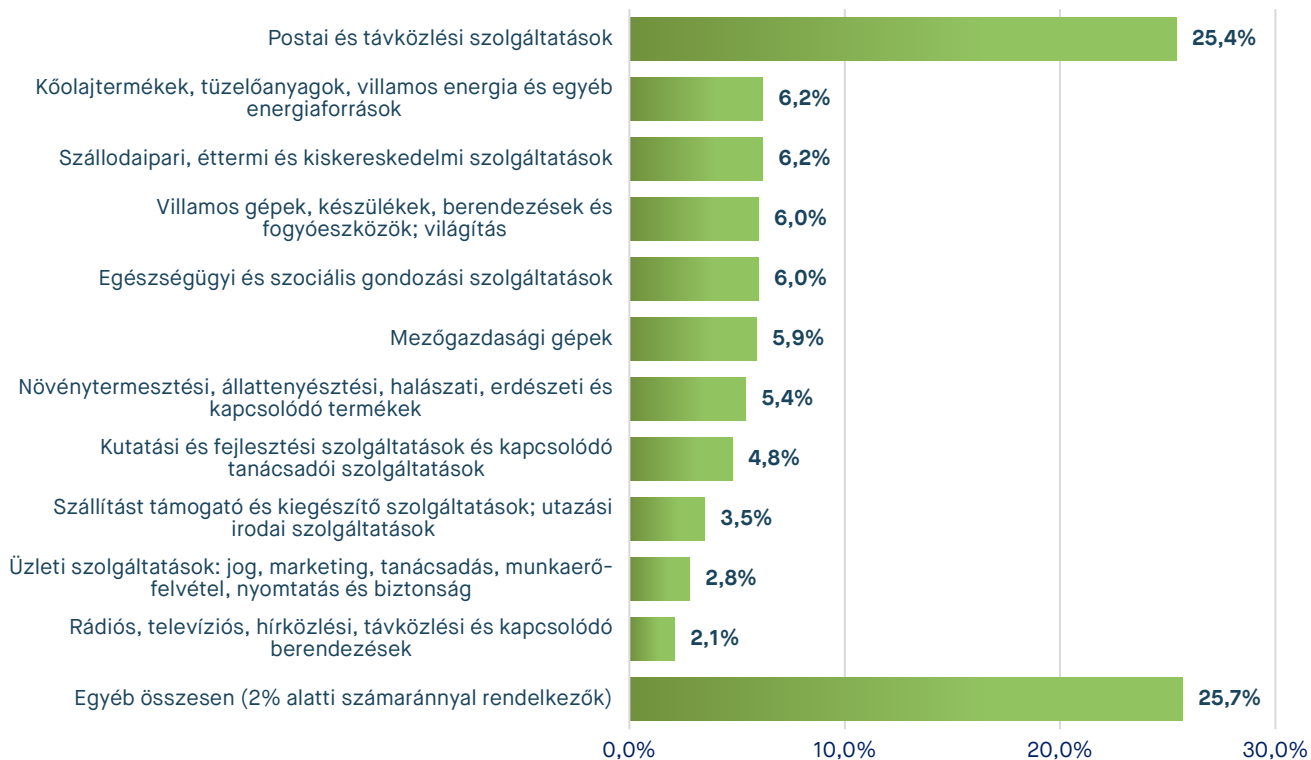
Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Az értékarányok vizsgálatánál az EU finanszírozást tartalmazó eljárások esetében a legnagyobb értékarányt 2023-ban a "Építési munkák" (45,0%) képviselte, ezt követte 3 közel azonos értékarányt képviselő CPV főcsoport: az "IT-szolgáltatások: tanácsadás, szoftverfejlesztés, internet és támogatás" (11,0%), az "Irodai és számítástechnikai gépek, berendezések és kellékek, a bútortzat és a szoftvercsomagok kivételével" (10,9%) és a "Szoftvercsomag és információs rendszerek" (10,5%).

2023-ban az EU finanszírozást nem tartalmazó eljárások tárgy szerinti értékmegosztásában a legnagyobb

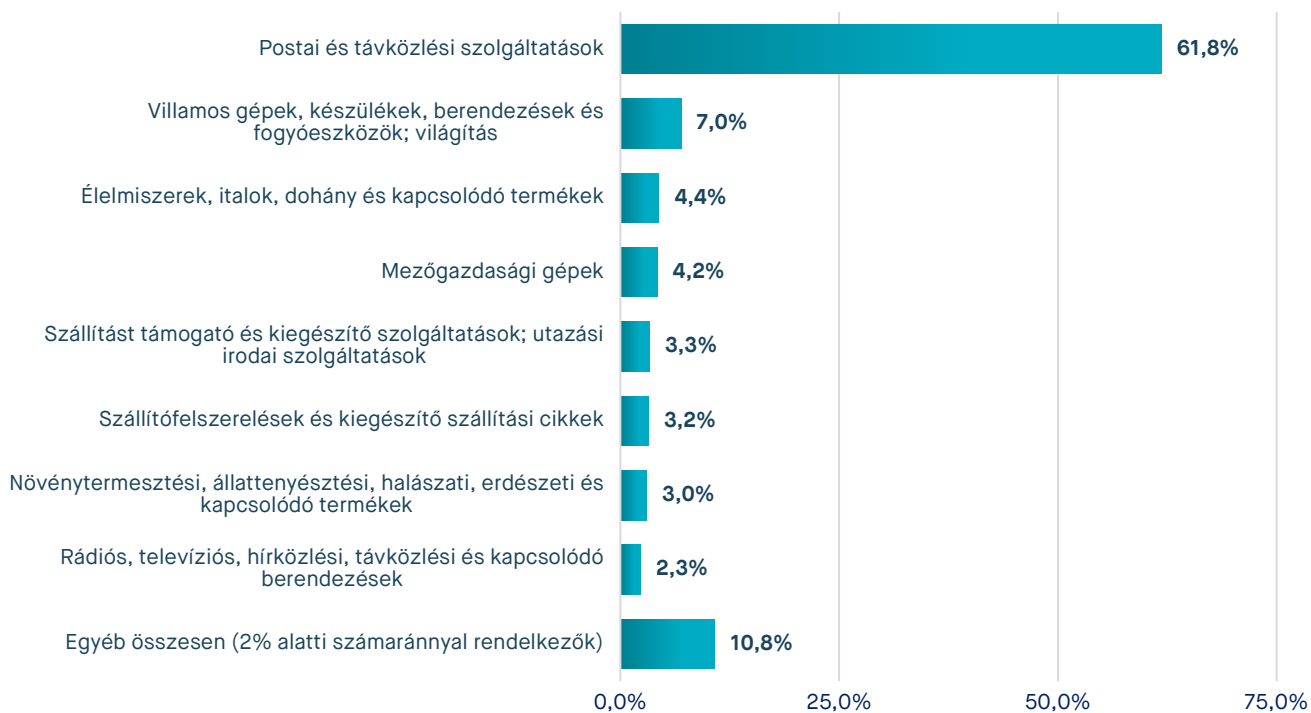
hozzájárulást közel azonos értékarányban – a számarányokhoz hasonlóan – az "Építési munkák" (26,5%), valamint a "Kőolajtermékek, tüzelőanyagok, villamos energia és egyéb energiaforrások" (25,1%) beszerzése tette ki. Emellett kiemelkedő még az "Üzleti szolgáltatások: jog, marketing, tanácsadás, munkaerő-felvétel, nyomtatás és biztonság" (7,8%), valamint az "IT-szolgáltatások: tanácsadás, szoftverfejlesztés, internet és támogatás" (5,0%) CPV főcsoportjaiban lebonyolított közbeszerzések értékaránya.

**AZ KKV-T TARTALMAZÓ ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK MEGOSZTLÁSA (%)
CPV FŐCSOPORTOK SZERINT 2023-BAN**

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

**A KKV-T NEM TARTALMAZÓ ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK MEGOSZTLÁSA (%)
CPV FŐCSOPORTOK SZERINT 2023-BAN**

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Azok az eredményes közbeszerzések, **amelyekben kis- és középvállalkozások (KKV) is részt vesznek**, tárgyuk szerint sokkal diverzifikáltabbak, sokszínűbbek, mint azok, amelyek nyertesei között kizárólag nagyvállalkozások szerepelnek. A KKV-t tartalmazó eljárások között is kiugróan magas az "Építési munkák" számaránya (41,5%), ezt követte az "Orvosi felszerelések, gyógyszerek és testápolási termékek" (6,5%) és az "IT-szolgáltatások: tanácsadás, szoftverfejlesztés, internet és támogatás" (5,0%) beszerzései.

Általában a nagyobb értékű beszerzések azok, amelyekben a KKV-nak kisebb szerep jut. Nem véletlen, hogy

azon közbeszerzések között, ahol **a nyertesek között nem találunk KKV-kat**, a "Kőolajtermékek, tüzelőanyagok, villamos energia és egyéb energiaforrások" beszerzését célzó eljárások számaránya volt a legnagyobb (20,1%) 2023-ban. Az "Építési munkák" beszerzéseinek számaránya szintén magas (16,6%) a KKV-t nem tartalmazó eljárások között. Jelentős volt a 2 százalékos számarányt nem elérő összevont "Egyéb összesen" kategória is, ezek a KKV-kat nélkülöző közbeszerzések több, mint egynegyedét tették ki (26,0%).

**A KKV-T TARTALMAZÓ ELJÁRÁSOK ÉRTÉKÉNEK MEGOSZLÁSA (%)
CPV FŐCSOPORTOK SZERINT 2023-BAN**

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

**A KKV-T TARTALMAZÓ ELJÁRÁSOK ÉRTÉKÉNEK MEGOSZLÁSA (%)
CPV FŐCSPORTOK SZERINT 2023-BAN**

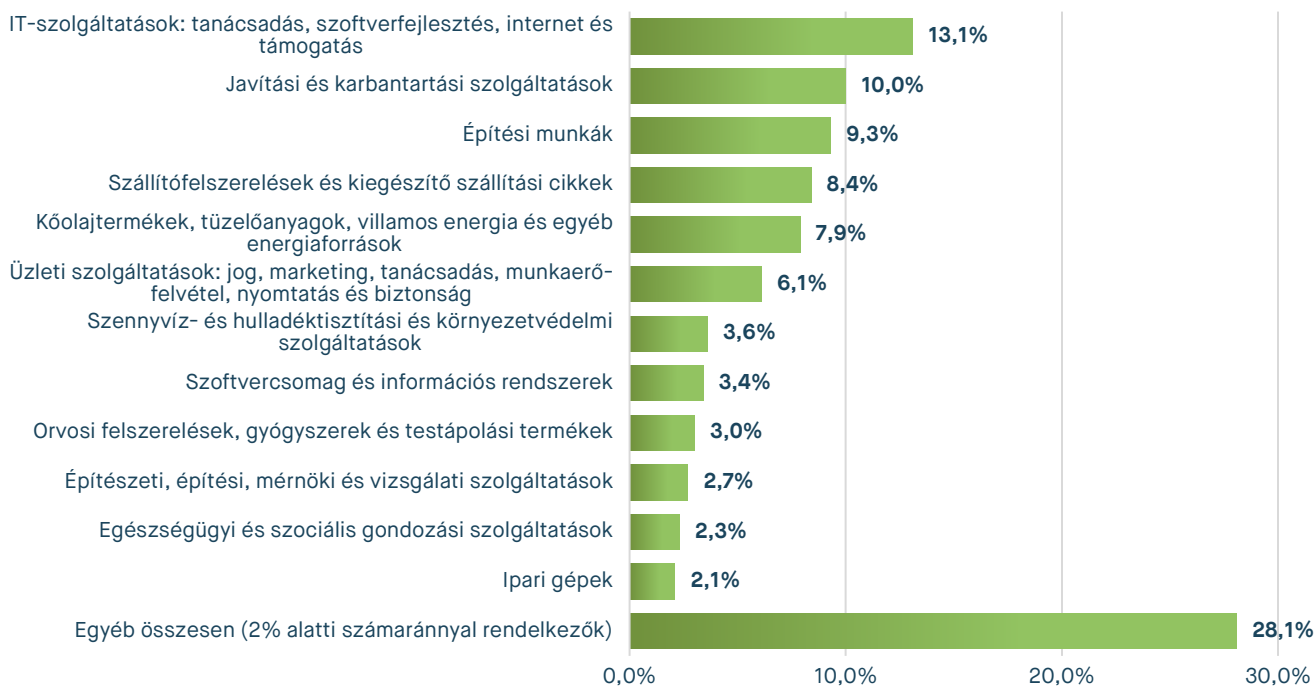
Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Azon nyertes közbeszerzésekben, amelyekben **mikro-, kis-, és középvállalkozások is szerepeltek** nyertes ajánlattevőként, a legnagyobb összértéke az építési munkáknak volt, ezek tették ki a KKV-kat tartalmazó eljárások összértékének 37,8%-át. Az értékarányok megoszlásánál azon eljárások tekintetében, melyekben KKV-k is részt vettek, az "IT-szolgáltatások: tanácsadás, szoftverfejlesztés, internet és támogatás" (9,5%), az "Orvosi felszerelések, gyógyszerek és testápolási termékek" (7,5%), valamint az "Üzleti szolgáltatások: jog, marketing, tanácsadás, munkaerő-felvétel, nyomtatás és biztonság" (7,3%) terén volt a legaktívabb a KKV-szektor, de a szoftverek, irodai berendezések, gépek, kellékek beszerzéseiben is sikerrel tudtak részt venni.

A **KKV-kat nem tartalmazó közbeszerzési eljárások** esetében a "Kőolajtermékek, tüzelőanyagok, villamos energia és egyéb energiaforrások" értékaránya ezeknek a beszerzéseknek kétötödét (41,6%) tette ki. Emellett magas volt az "Építési munkák" (23,3%) értékaránya is. A jogszabályi és iparági standardok miatt a "Pénzügyi és biztosítási szolgáltatásokat" is általában csak nagyvállalkozások képesek nyújtani, így ezek ebben az összevetésben viszonylag nagy súllyal szerepelnek, értékarányuk 4,7% volt 2023-ban.

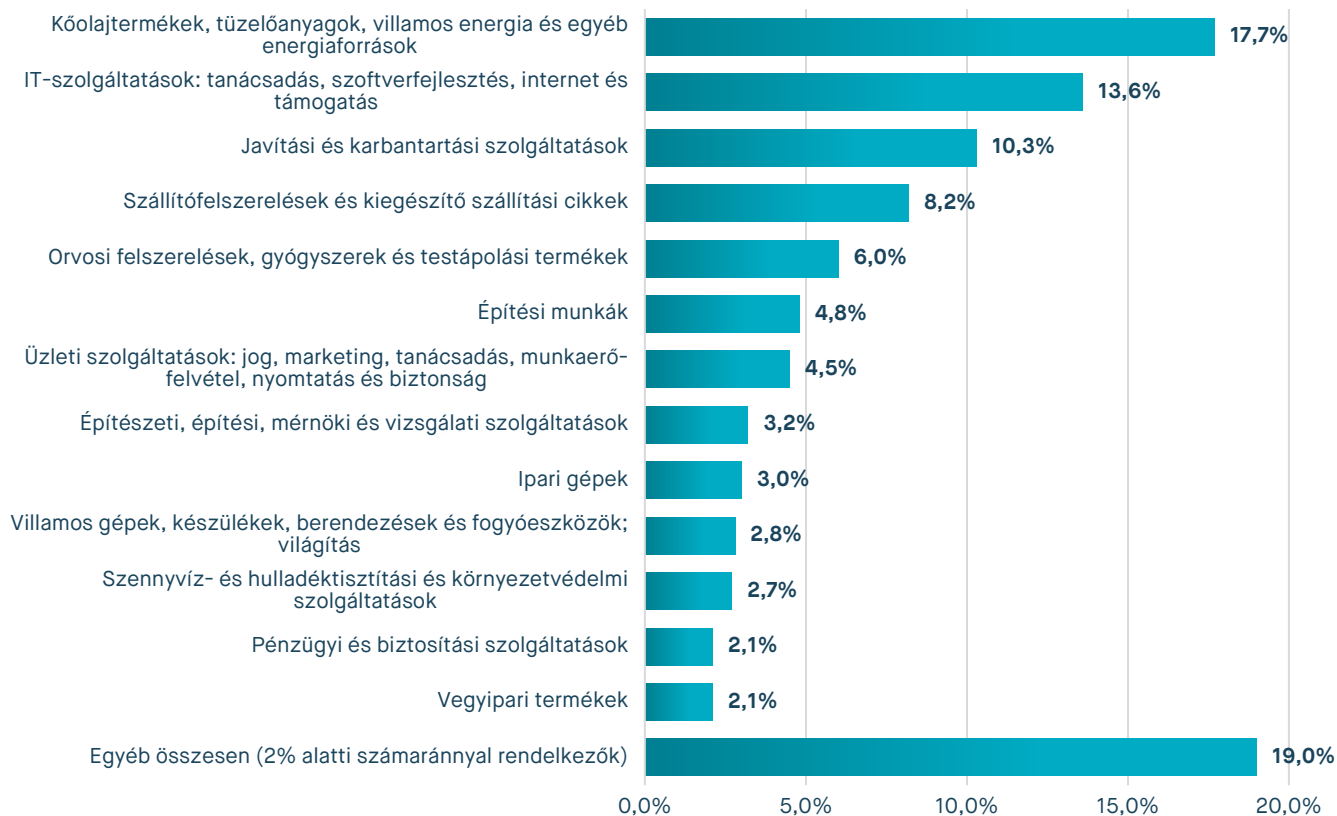
A kis- és középvállalkozások kisebb értékű építési munkákban, IT beszerzésekben, üzleti, vagy mérnöki szolgáltatások területén indulnak sikerrel. Ez nemzetgazdasági szempontból kifejezetten kedvező, hiszen azokban a magas hozzáadott értéket előállítani képes szektorokban aktívak a hazai KKV-k, amelyek a gazdasági növekedés szempontjából kiemelten fontosak. Természetesen a nagyobb értékű közbeszerzésekben is jelen vannak a KKV-k, igaz ezekben általában alvállalkozóként jelennek meg. A nagyvállalkozások hazánkban is a nagyértékű közbeszerzések köré összpontosulnak, hiszen az ilyen közbeszerzések által támasztott igényeknek, erőforrásaik és technológiai kapacitásaik révén kizárólag a nagyvállalkozások képesek megfelelni. Ez a megoszlás biztosítja a közbeszerzési piac dinamizmusát és változatosságát, amely a közszolgáltatások és fejlesztések hatékony megvalósításához elengedhetetlen. Mindkét csoport jelenléte egyaránt fontos a gazdaság különböző szektorainak fejlesztésében. A KKV-k részvétele segíti a lokális fejlődést és a helyi közösségek gazdasági megerősödését, míg a nagyobb vállalatok szerepe elengedhetetlen a nagyszabású, országos és nemzetközi projektek sikeres lebonyolításához.

AZ EGYAJÁNLTOS ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK MEGOSZLÁSA (%) CPV FŐCSOPORTOK SZERINT A NEMZETI ELJÁRÁSRENDEN 2023-BAN

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

AZ EGYAJÁNLTOS ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK MEGOSZLÁSA (%) CPV FŐCSOPORTOK SZERINT AZ UNIÓS ELJÁRÁSRENDEN 2023-BAN

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

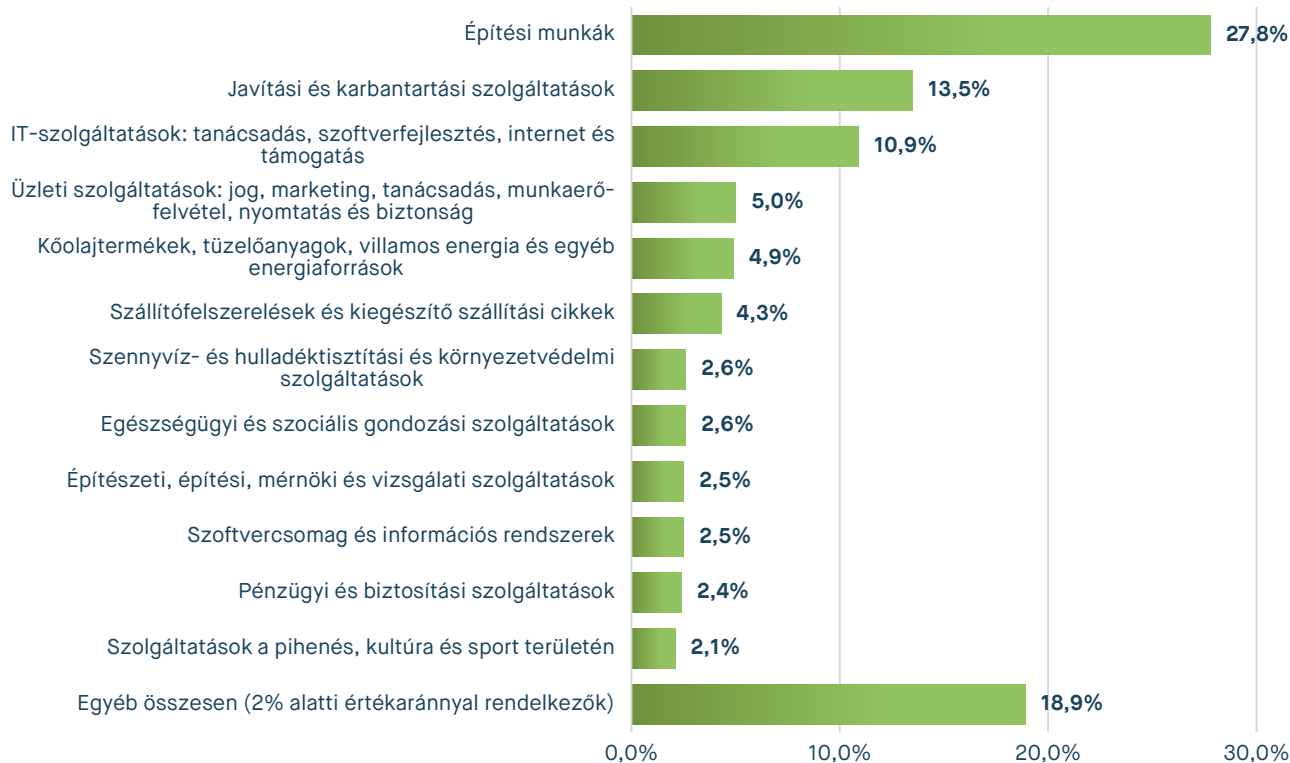
Végezetül a CPV főcsoportok szerinti bontásban az egyajánlatos eljárások mutatóit vizsgáljuk. Ezek az eljárások a közbeszerzési folyamat azon típusai, ahol csak egy ajánlat érkezik be, és ennek megfelelően verseny hiányában nagyobb kockázatot hordozhatnak a költségek hatékonysága és a piac versenyképessége szempontjából. A nemzeti és uniós eljárásrend közötti különbségek az egyajánlatos eljárások megoszlásában rávilágítanak arra, hogy mely típusú beszerzések azok, amelyek feltételei kevesebb ajánlattevő számára relevánsak, illetőleg melyek vonzzák kevésbé a versenytársakat.

A **nemzeti eljárásrendben** az egyajánlatos eljárások **számarányát** elemezve, az "Egyéb összesen" kategória (28,1%) az egyajánlatos eljárások több, mint a negyedét tette ki. Ez a számarány jóval magasabb, mint az uniós eljárásrendben (19,0%). Bár kisebb értékű beszerzések esetében kevésbé várható, hogy mindössze egyetlen vállalkozás adjon ajánlatot, azonban gyakran előfordul, hogy a közbeszerzést az ajánlatkérő speciális termék,

vagy szolgáltatás beszerzésére írja ki, ezért a kisebb érték ellenére kevés ajánlattevő képes a felhívás tartalmának megfelelni. Illetve számos esetben a földrajzi távolság jelentősen befolyásolja egy ilyen kisebb léptékű beszerzés jövedelmezőségét, így csak helyi vállalkozás képes azt hatékonyan elvégezni. Az összevont kategórián kívül a nemzeti eljárásrendű egyajánlatos eljárások közül a legnagyobb számarányú az "IT-szolgáltatások: tanácsadás, szoftverfejlesztés, internet és támogatás" (13,1%) volt, emellett a "Javítási és karbantartási szolgáltatások" (10,0%) beszerzései is kiemelkedően magas számarányt képviselnek.

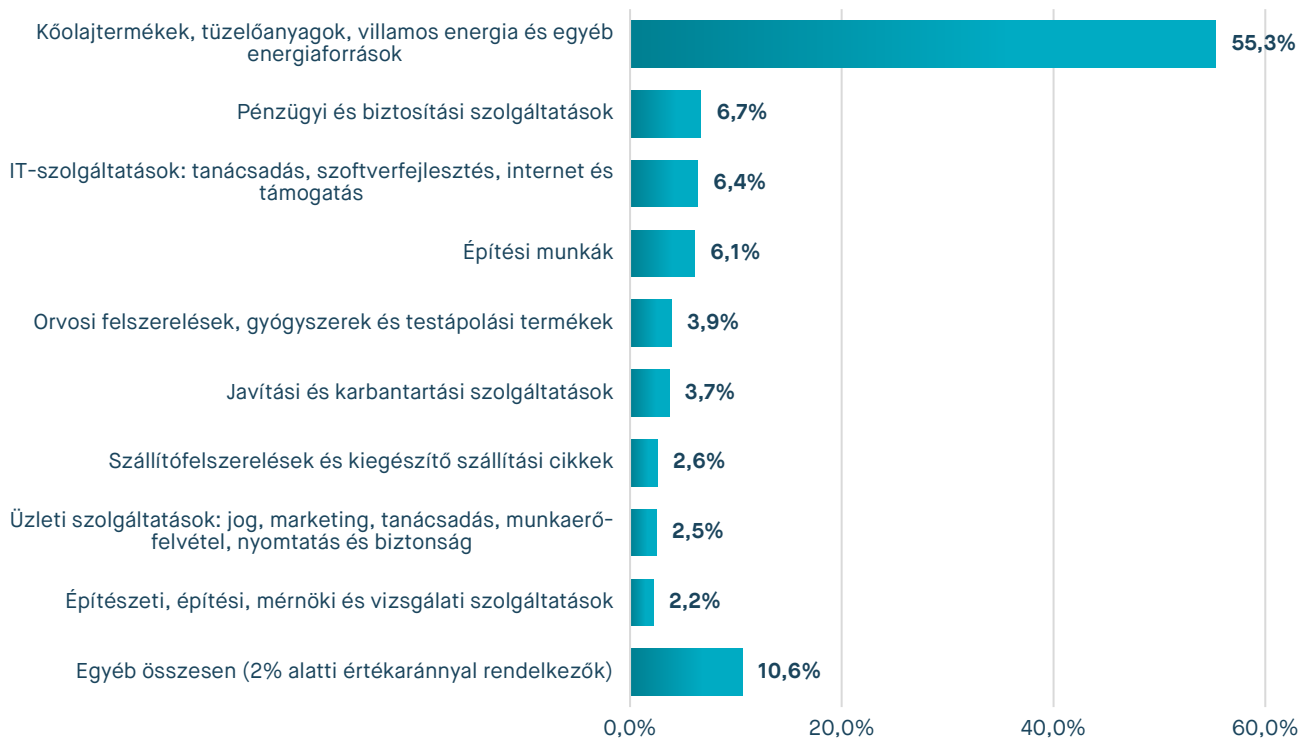
Az uniós eljárásrendben a 10 és 20 százalék közötti számarányt képviselő CPV főcsoportok közül első helyen a "Kőolajtermékek, tüzelőanyagok, villamos energia és egyéb energiaforrások" (17,7%) álltak. Ezt követték az "IT-szolgáltatások: tanácsadás, szoftverfejlesztés, internet és támogatás" beszerzései 13,6 százalékos számaránnyal, és a szintén jelentős arányt kitevő "Javítási és karbantartási szolgáltatások" (10,3%).

AZ EGYAJÁNLATOS ELJÁRÁSOK ÉRTÉKÉNEK MEGOSZLÁSA (%) CPV FŐCSOPORTOK SZERINT A NEMZETI ELJÁRÁSRENDEN 2023-BAN

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

AZ EGYAJÁNLTOS ELJÁRÁSOK ÉRTÉKÉNEK MEGOSZLÁSA (%) CPV FŐCSOPORTOK SZERINT AZ UNIÓS ELJÁRÁSRENDBEN 2023-BAN

Forrás: Közbeszerzési Hatóság

Az egyajánlatos eljárások értékének megoszlása a nemzeti és uniós eljárásrendek között jelentős különbségeket mutatott 2023-ban.

Az **egyajánlatos eljárások értékének megoszlása a nemzeti eljárásrendben** főként az "Építési munkák" (27,8%), a "Javítási és karbantartási szolgáltatások" (13,5%) és az "IT-szolgáltatások: tanácsadás, szoftverfejlesztés, internet és támogatás" (10,9%) kategóriákra koncentrálódott.

2023-ban az **uniós eljárásrendben** az egyajánlatos eljárások értékének több, mint a felét a "Kőolajtermékek, tüzelőanyagok, villamos energia és egyéb energiaforrá-

sok" (55,3%) tették ki. Ennek oka, hogy az említett termékek piaci koncentrációja magas, valamint általában erősen szabályozott. A Közbeszerzési Hatóság 2023. évi gyorsjelentésében³ is vizsgálta, hogy a 2023. évben lefolytatott uniós eljárásrendű egyajánlatos közbeszerzések értékarányának növekedését (2022-ről 2023-ra 12,2%-ról 26,1%-ra) javarészt az energiatermékek beszerzését célzó eljárások tették ki, melyre az energiahordozók világpiacán bekövetkező koncentráció és ezzel együtt a beszerzési források szűkülése adhat magyarázatot.

³ https://kozbeszerzes.hu/media/documents/KH_20230213_gyorsjelentenes.pdf